

Sygn. akt VIII Ka 854/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 grudnia 2014r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku VIII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Marek Wasiluk

Protokolant: Agnieszka Malewska

przy udziale Prokuratora Bożeny Romańczuk

po rozpoznaniu w dniu 29 grudnia 2014 roku

sprawy A. K. oskarżonego z art. 178a § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 9 października 2014 roku, sygn. akt III K 662/14,

zaskarżony wyrok uchyla i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Białymstoku do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

A. K. został oskarżony o to, że:

I. w dniu 19.07.2014 r. o godz. 01:25 w K. pow. (...), kierował w ruchu lądowym samochodem osobowym m-ki D. o nr rej. (...) znajdując się w stanie nietrzeźwości tj. 0,71 mg/dm³ i 0,69 mg/dm³ alkoholu w wydychanym powietrzu, tj. o czyn z art. 178a § 1 kk

II. w dniu 19.07.2014 r. o godz. 17.15 w M. na ul. (...), kierował w ruchu lądowym samochodem osobowym m-ki D. o nr rej. (...) znajdując się w stanie nietrzeźwości tj. 0,99 mg/dm³ i 0,98 mg/dm³ alkoholu w wydychanym powietrzu, tj. o czyn z art. 178a § 1 kk

Sąd Rejonowy w Białymstoku uznał oskarżonego A. K. za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów i za to na mocy art. 178a § 1 kk skazał go i wymierzył mu za czyn z pkt I karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności, za czyn z pkt II karę 1 (jednego) roku i 2 (dwóch) miesięcy pozbawienia wolności.

Na mocy art. 71 § 1 kk orzekł wobec oskarżonego za czyn z pkt I karę grzywny w wysokości 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 (dziesięciu) złotych, za czyn z pkt II karę grzywny w wysokości 80 (osiemdziesięciu) stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 (dziesięciu) złotych.

Na mocy art. 42 § 2 kk orzekł wobec oskarżonego za czyn z pkt I zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 1 (jednego) roku, za czyn z pkt II zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 (dwóch) lat.

Na mocy art. 85 kk, art. 86 § 1 i 2 kk orzekł wobec oskarżonego karę łączną 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny w wymiarze 100 (stu) stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 (dziesięciu) złotych.

Na mocy art. 90 § 2 kk orzekł wobec oskarżonego łączny środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w wymiarze 3 (trzech) lat.

Na mocy art. 69 § 1 i 2 kk, art. 70 § 1 pkt 1 kk, art. 73 § 1 kk wykonanie orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawiesił oskarżonemu na okres próby wynoszący 3 (trzy) lata i oddał go w tym okresie pod dozór kuratora sądowego.

Na mocy art. 63 § 2 kk na poczet orzeczonego łącznego środka karnego zaliczył oskarżonemu okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 19.07.2014 r.

Nadto zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów procesu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł prokurator. Na podstawie art. 425 § 1 i 2 kpk, art. 444 kpk zaskarżył wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze na niekorzyść oskarżonego A. K..

Na podstawie art. 427 § 1 i 2 kpk, art. 437 § 1 i 2 kpk, art. 438 pkt 1 kpk powyższemu wyrokowi zarzucił:

I. obrazę przepisu prawa procesowego, mającego wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 343 § 7 kpk w zw. z art. 335 § 1 kpk poprzez błędne uwzględnienie wniosku prokuratora o wydanie wyroku i orzeczenie uzgodnionych z oskarżonym kar i środków karnych bez przeprowadzania rozprawy, który uzgodniony został z naruszeniem prawa materialnego, a mianowicie:

- art. 91 § 1 kk poprzez jego niezastosowanie mimo istnienia przesłanek do tego, a zastosowanie reguł art. 86 § 1 kk i art. 90 § 2 kk poprzez wymierzenie oddzielnie za każdy z czynów kary pozbawienia wolności i kary grzywny oraz środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, a następnie wymierzenie kary łącznej pozbawienia wolności i kary grzywny oraz łącznego środka karnego w sytuacji, gdy stosując art. 91 § 1 kk winien wymierzyć jedną karę pozbawienia wolności i jeden środek karny,

- art. 71 § 1 kk poprzez orzeczenie kary grzywny oddzielnie za każdy z dwóch czynów w sytuacji, gdy przepis ten daje podstawę do orzeczenia jednej kary grzywny przy warunkowym zawieszeniu orzeczonej kary pozbawienia wolności;

II. obrazę przepisu prawa materialnego, a mianowicie art. 73 § 1 kk poprzez błędne wskazanie go jako podstawy oddania oskarżonego pod dozór kuratora w sytuacji, gdy właściwą podstawą winien być art. 73 § 2 kk, bowiem czyn przypisany oskarżonemu jest czynem popełnionym z winy umyślnej a oskarżony jest sprawcą młodocianym.

Wskazując na powyższe, prokurator wniósł o uchylenie powyższego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Białymstoku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja Prokuratora okazała się zasadna o tyle o ile doprowadziła do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Białymstoku.

W ocenie Sądu odwoławczego Sąd Rejonowy, prawidłowo uznał, iż zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w połączeniu z wyjaśnieniami oskarżonego w sposób niebudzący wątpliwości pozwala na przypisanie sprawstwa zarzucanych czynów oskarżonemu A. K.. Nie mniej jednak przedmiotowe rozstrzygnięcie nie może zostać uznane za wolne od innych uchybień. Rację ma bowiem oskarżyciel publiczny wskazując, że Sąd meriti dopuścił się obrazy części przepisów wskazanych w apelacji.

W ocenie Sądu odwoławczego zasadny jest sformułowany przez skarżącego zarzut obrazy art. 91 § 1 k.k. poprzez jego niezastosowanie. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego bezspornie wynika, iż oskarżony tego samego dnia, tj. 19 lipca 2014 r., dwukrotnie kierował samochodem o numerach rej. (...) znajdując się w stanie nietrzeźwości. Wobec powyższego nie sposób nie przyznać słuszności skarżącemu, iż każdy z zarzucanych oskarżonemu czynów stanowił oddzielne przestępstwo, popełnione w podobny sposób. W doktrynie przyjmuje się, że podobny sposób popełnienia przestępstw oznacza popełnienie ich w takich samych okolicznościach, które występują w odniesieniu do każdego z nich, ale nie zostały już uwzględnione w ich ustawowym zespole znamion (zob. M. Dąbrowska-Kardas i P. Kardas; Czyn ciągły i ciąg przestępstw w kodeksie karnym z 1997 r. Nowa kodyfikacja karna, z. 20, s. 103-104). W ocenie Sądu Okręgowego w rozpoznawanej sprawie należy uznać, że pomiędzy czynem z punktu I jak i czynem z punktu II zachodzi owe podobieństwo, bowiem okoliczności popełnienia zarzucanych oskarżonemu czynów są bliźniacze. Ponadto z uwagi na fakt, dopuszczenia się przez oskarżonego obu czynów tego samego dnia należy przyjąć, iż zostały one popełnione w krótkich odstępach czasu. Tym samym Sąd Okręgowy uznał, że w niniejszej sprawie wyczerpane zostały wszystkie przesłanki do zastosowania art. 91 § 1 k.k., czego nie uwzględnił Sąd Rejonowy w zaskarżonym rozstrzygnięciu..

W tym miejscu warto przypomnieć kilka kwestii związanych z problematyką ciągu przestępstw. Jest to instytucja prawa karnego materialnego, której stosowanie jest obowiązkiem sądu. Zgodnie z treścią art. 91 § 1 k.k. „jeżeli sprawca popełnia w podobny sposób, w krótkich odstępach czasu, dwa lub więcej przestępstw, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw, sąd orzeka jedną karę na podstawie przepisu, którego znamiona każde z tych przestępstw wyczerpuje, w wysokości do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę”. W sytuacji, gdy powyższe przesłanki zostaną w danej sprawie zrealizowane, przepis ten pozwala na uproszczone orzekanie o karze, bez potrzeby orzekania kar jednostkowych, osobno za każdy z zarzucanych oskarżonemu czynów. Najpierw należy zatem przypisać oskarżonemu popełnienie konkretnych przestępstw ze wskazaniem ich kwalifikacji prawnej i dopiero wtedy wymierzyć za nie jedną karę z powołaniem już art. 91 § 1 k.k. (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 2 grudnia 2010 r., II AKa 393/10, KZS 2011/5/70; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 10 kwietnia 2014 r., II AKa 45/14). Przyjęcie lub odrzucenie możliwości zastosowania art. 91 § 1 k.k. uzależnione jest zatem wyłącznie od spełnienia przesłanek określonych w tym przepisie.

Nie bez znaczenia jest fakt, iż w przedmiotowej sprawie do Sądu został wniesiony akt oskarżenia z wnioskiem, o jakim mowa w art. 335 § 1 k.p.k., o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy i wymierzenie uzgodnionej z oskarżonym kary. Wskazany przepis wprowadza do procesu karnego element negocjacji procesowych między oskarżycielem a oskarżonym. Owe „uzgodnienia”, o których mówi powyższy przepis, dotyczą treści wniosku prokuratora, z jakim ten występuje do sądu. Warto podkreślić, iż wniosek ten w zakresie uzgodnionych z oskarżonym kar lub środków karnych jest dla sądu wiążący, pod warunkiem, że jest zgodny z obowiązującymi przepisami. Dlatego też Sąd w dalszym ciągu jest zobowiązany do zbadania sprawy zarówno pod kątem ustaleń faktycznych i zawinienia oskarżonego a także zastosowanych przepisów prawa karnego materialnego. W sytuacji, gdy dostrzeże jakiegokolwiek wątpliwości nie tylko nie może wniosku takiego uwzględnić, lecz wręcz zobligowany jest – stosownie do treści art. 343 § 7 k.p.k. skierować sprawę do rozpoznania na zasadach ogólnych chyba, że prokurator za zgodą oskarżonego dokona modyfikacji wniosku w postulowanym kierunku (zob. wyrok SN z dnia 7 marca 2012 r., II KK 14/12). Jednocześnie należy wskazać, że nakaz stosowania instytucji ciągu przestępstw obowiązuje także prokuratora, który winien powyższą okoliczność - jeśli wynika ona z materiału dowodowego sprawy - wykazać w akcie oskarżenia. Nie mniej jednak w przedmiotowej sprawie, wniosek prokuratora nie czynił zadość wymogom prawa karnego materialnego, bowiem zachodzący ciąg przestępstw nie został przez oskarżyciela publicznego w przedmiotowym piśmie wykazany.

Biorąc zatem pod uwagę fakt, iż uzgodniona wcześniej z A. K. kara nie odpowiadała wymogom kodeksu karnego, Sąd Rejonowy nie powinien uwzględnić przedstawionego wniosku, albowiem nie może w konsekwencji akceptować wyroku, którego treść byłaby niezgodna z prawem, (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 r., V KK 110/09; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2000 r., I KZP 52/99). Sąd I instancji nie skierował również sprawy do rozpoznania na zasadach ogólnych ani nie wezwał prokuratora do dokonania niezbędnej modyfikacji wniosku.

Zdaniem Sądu Okręgowego prowadzi to do uzasadnionego przypuszczenia, że Sąd Rejonowy nie przeprowadził szczegółowej analizy wniosku wniesionego przez oskarżyciela publicznego.

Ma rację skarżący, że Sąd Rejonowy dopuścił się także obrazy art. 71 § 1 kk wymierzając na jego postawie karę grzywny za każdy z czynów osobno. W sytuacji orzeczenia kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, wyżej przytoczony przepis stanowi podstawę do wymierzenia jednej kary grzywny do określonej ustawowo maksymalnej wysokości. Jeśli już więc Sąd Rejonowy przyjął za podstawę art. 71 § 1 k.k. winien orzec jedną grzywnę, uwzględniając ustawowy maksymalny limit tj. 270 stawek dziennych.

Sąd Okręgowy nie podzielił przy tym zarzutu obrazy przepisu art. 73 § 1 kk. Niewątpliwie w doktrynie prawa karnego przyjmuje się, że przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. należą do kategorii przestępstw umyślnych. Nie mniej jednak należy zauważyć, iż oskarżony nie jest osobą młodocianą. W świetle art. 115 § 10 k.k. młodocianym jest sprawca, który w chwili popełnienia czynu zabronionego nie ukończył 21 lat i w czasie orzekania w pierwszej instancji 24 lat. A. K. urodził się (...). Czynu dopuścił się 19 lipca 2014 roku. Bezsprzeczny jest zatem fakt, iż wówczas oskarżony miał już ukończone (...) a tym samym w przedmiotowej sprawie nie można uznać go za sprawcę młodocianego. Wobec powyższego brak jest podstaw do przyjęcia, iż dozór kuratora wobec oskarżonego powinien być obligatoryjny, zatem orzeczony na podstawie art. 73 § 2 k.k.

Reasumując, kontrola instancyjna przedmiotowego rozstrzygnięcia wykazała, iż zaskarżony wyrok w odniesieniu do oskarżonego A. K. obarczony jest błędami, których Sąd Okręgowy na obecnym etapie postępowania nie mógł naprawić. Z uwagi na to za jedyne słuszne i dopuszczalne rozstrzygnięcie należało uznać uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Reasumując Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.